

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ตามหลักการทรงงาน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

The Model of Strengthening the Professional Learning Community (PLC)
of Teachers Based on the Principles of Working to Develop the Quality
of Learning in Educational Institutions in The Special Economic Zone (SEZ),
Rajaprachanugroh School 15, Chiang Rai province

อนวัช อุ่นกอง
Anawat Unkong

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ)
Rajaprachanugroh School 15 (Wiang Kao Seanpu Wittaya Prasat) School
Author E-mail: anawat.rpg15@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็น การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 3) ทดลองใช้
รูปแบบ 4) ประเมินผลรูปแบบดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒน ผู้ให้ข้อมูล คือครูและผู้บริหาร
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จำนวน 53 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การจัดเรียงลำดับความสำคัญจำเป็น โดยวิธี Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) ส่วนเชิง
คุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

- สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นทุก
รายการ มีค่า PNI_{modified} =0.28 โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านโครงสร้าง
สนับสนุน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านชุมชนกัลยาณมิตร ตามลำดับ
- รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ผลลัพธ์ และเงื่อนไข
ความสำเร็จ มีความครอบคลุมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า 1) ครูได้รับการนิเทศครบถ้วน และดำเนินการ PLC ครบ 5 ชั้น 3
วงรอบ 2) ความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่
ด้านการค้นหาปัญหาของนักเรียน ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านการสร้างทีม PLC
- การประเมินผลรูปแบบด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: 1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู; 2. หลักการทรงงาน; 3. เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) study the current, desirable, and required conditions of the development of professional learning communities for teachers based on the principles of His Majesty the King to develop the quality of learning in educational institutions in the Special Economic Zone; 2) develop a model for the development of professional learning communities for teachers; 3) test the model; 4) evaluate the model. This study is a research and development investigation involving a sample of 53 educators from Rajaprachanugroh School 15. Quantitative data analysis employs the mean and standard deviation. The priority of needs was established using the Modified Priority Need Index (PNI_{modified}).

The research found that:

1. The overall current condition was at a medium level, while the overall desirable condition was at a high level. The assessment of development revealed that there were requirements for advancement in all areas. $PNI_{\text{modified}} = 0.28$. The items ranked in descending order were: Teacher Professional Development, Support Structure, Academic Leadership, Learning Management, and peer-based community.

2. The model comprises principles, objectives, processes, outcomes, and success conditions. The experts evaluated the coverage and suitability at the highest standard.

3. The outcomes of the experimental application of the model showed the following results: 1) All educators implemented the Professional Learning Community in five stages and three iterations; 2) Teachers' satisfaction was at the highest level. The items ranked in descending order were: Identifying students' issues, developing learning management systems, and establishing a PLC team, respectively.

4. The overall outcomes of the model's assessment regarding its utility were at the highest level. The overall feasibility was at a high level.

Keywords: 1. Professional Learning Community for Educators; 2. Operational Principles; 3. Special Economic Zones

บทนำ

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 วรรคสาม ระบุหน้าที่ของรัฐด้านการศึกษาที่สำคัญไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ” เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนของภาคการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษ

ที่ 21” โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ 1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา 3) คุณภาพการศึกษา 4) ประสิทธิภาพ และ 5) ตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีหลักการทรงงาน และทรงมีพระราชดำรัส เป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญในการพัฒนา นั่นคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” อันสะท้อนถึงแนวทางการทำงานที่ต้องเริ่มจากความเข้าใจอย่างแท้จริง เข้าถึงบริบทและปัญหา สามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งยังสอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชการที่ 10 สืบสาน รักษา ต่อยอด มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการรวมพลังและความร่วมมือของครู ผู้บริหาร และนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนช่วยให้ครูมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนแนวทางการสอนและประสบการณ์ ซึ่งส่งผลให้ครูสามารถปรับปรุงวิธีการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนานี้ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและมีความสุขในการเรียนรู้ เนื่องจากมีการสนับสนุนจากครูและเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของ PLC ในสถานศึกษาโดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนมี 4 ด้าน โดยด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านผู้ให้คำปรึกษา รองลงมา คือ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้อำนวยการความสะดวก และด้านผู้คาดการณ์ (วรรณภา หมวกอิม และคณะ, 2564)

จากกรณีศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวว่า หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาคนโดยต้องระเบิดจากข้างใน คือ ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนมีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน ก่อนทำอะไรต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจผู้คนในความหลากหลายปัญหาทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างจะดำเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาให้เขาเข้าใจเราด้วยการเข้าถึงก็เช่นกันเมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึงเพื่อให้เข้าไปสู่การปฏิบัติให้ได้และเมื่อเข้าถึงแล้วจะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาเข้าถึงเราด้วย ดังนั้นจะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ เรื่องการพัฒนาก็จะดี และสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี ก้าวข้ามการทำงานแบบโดดเดี่ยว โดยต้องเปลี่ยนจากองค์กรที่เป็นระบบปิดสู่การเป็นองค์กรที่เป็นระบบเปิดที่ต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อให้มีทิศทางและเป้าหมายเดียวกันในการดำเนินการ และจัดทำแผนงาน การขับเคลื่อน กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา (สุภัทรา สภาพอรรถ และ มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2564)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สภาพปัจจุบันของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังประสบกับความท้าทายหลายประการในการจัดการเรียนการสอน อาทิ ความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมของนักเรียน ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความหลากหลายของปัญหาในการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อม และบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ตอบสนองความต้องการ และพัฒนาผู้เรียนได้ตรงต่อความต้องการ รวมถึงการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการศึกษา ช่วยเหลือครู

ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

การวิจัยนี้นำเสนอการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 เกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีทางเลือกในการเข้าสู่การศึกษาที่หลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเตรียมผลิตกำลังคนตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ภายใต้การมีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจ เพื่อเตรียมพร้อม สร้าง และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดสัมฤทธิ์ผลกับผู้เรียนและบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติให้มีประสิทธิภาพอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย
- 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย
- 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย
- 4) เพื่อประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย จำนวน 53 คน โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมี 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ

- 1) การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ทั้งในและต่างประเทศ
- 2) หลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9
- 3) การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1) สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.85

2) นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 53 คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดเรียงลำดับความต้องการความจำเป็นจากน้อยไปหามาก โดยวิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ดังนี้

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ $PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)
 D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Degree of success)

ในการประเมินใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่า 0.20 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

1.3 ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1) สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC)

2) นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ สรุปประเด็นและนำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

2. ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

2.1 การยกร่างรูปแบบ ผู้วิจัยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ และยกร่างรูปแบบโดยมีองค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบของรูปแบบ หลักการทรงงาน ร.9 ประกอบด้วย 1) เข้าใจ การศึกษาสภาพปัญหาและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน 2) เข้าถึง การพัฒนาชุมชน PLC ที่มีส่วนร่วม 3) พัฒนา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้น 1 การสร้างทีม PLC ขั้น 2 การค้นหาปัญหาของนักเรียน ขั้น 3 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน ขั้น 4 การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ขั้น 5 การสะท้อนคิดและสรุปผลผลลัพธ์ เรื่อนไขความสำเร็จ

2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย โดยการประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสมประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลครอบคลุมและความเหมาะสมโดยการหาค่าเฉลี่ย

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ฉบับสมบูรณ์

3. ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

3.1 นิเทศติดตามการดำเนินงาน 5 ชั้น 3 วงรอบ ตามรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงรายของครู ประกอบด้วย ชั้น 1 การสร้างทีม PLC (PLC team building) ชั้น 2 การค้นหาปัญหาของนักเรียน (Finding students' problems) ชั้น 3 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Design) ชั้น 4 การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง (Open Class) และสมาชิกในวง PLC สังเกตชั้นเรียน (Observe Class) ชั้น 5 การสะท้อนคิดและสรุปผล (Reflection & Conclusion)

3.2 ประเมินความพึงพอใจการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย โดย

1) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.85

2) นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ระยะที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ศึกษารูปแบบด้านความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ดังนี้

4.1 สร้างแบบสอบถามด้านความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามรูปแบบด้านความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.85

4.2 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารและคณะครู จำนวน 53 คน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบด้านความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม

รายการ		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	3.54	0.20	มาก	4.45	0.19	มาก
2.	ด้านโครงสร้างสนับสนุน	3.41	0.23	ปานกลาง	4.39	0.16	มาก
3.	ด้านการจัดการเรียนรู้	3.47	0.32	ปานกลาง	4.35	0.28	มาก
4.	ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	3.25	0.16	ปานกลาง	4.56	0.19	มากที่สุด
5.	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	3.46	0.29	ปานกลาง	4.25	0.12	มาก
ภาพรวม		3.43	0.14	ปานกลาง	4.40	0.09	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.14) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{x}=3.54$, S.D.=0.20) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.47$, S.D.=0.32) และด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{x}=3.46$, S.D.=0.29) ตามลำดับ ในส่วนผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.40$, S.D.=0.09) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.56$, S.D.=0.19) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{x}=4.54$, S.D.=0.19) และด้านโครงสร้างสนับสนุน ($\bar{x}=4.39$, S.D.=0.16) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม

รายการ		I	D	PNI _{modified}	ลำดับ
1.	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.45	3.54	0.26	3
2.	ด้านโครงสร้างสนับสนุน	4.39	3.41	0.29	2
3.	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.35	3.47	0.25	4
4.	ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	4.56	3.25	0.40	1
5.	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.25	3.46	0.23	5
ภาพรวม		4.40	3.43	0.28	

หมายเหตุ * หมายถึง ข้อรายการที่เป็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทุกรายการ ซึ่งมีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.28 โดยเรียงจากความต้องการจำเป็นสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.40 2) ด้านโครงสร้างสนับสนุน มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.29 3) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.26 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.25 และ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.23 ตามลำดับ

2. รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

รายการ		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.	เข้าใจ	4.44	0.53	มาก	4.33	0.50	มาก
2.	เข้าถึง	4.37	0.31	มาก	4.48	0.34	มาก
3.	พัฒนา 1) หลักการ	4.48	0.38	มาก	4.48	0.38	มาก
4.	พัฒนา 2) วัตถุประสงค์	4.70	0.35	มากที่สุด	4.70	0.35	มากที่สุด
5.	พัฒนา 3) กระบวนการ	4.13	0.20	มาก	4.20	0.24	มาก
6.	พัฒนา 4) ผลลัพธ์	4.48	0.38	มาก	4.70	0.20	มากที่สุด
7.	พัฒนา 5) เงื่อนไขความสำเร็จ	4.70	0.35	มากที่สุด	4.63	0.11	มากที่สุด
ภาพรวม		4.47	0.25	มาก	4.50	0.20	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการตรวจสอบความครอบคลุมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า ความครอบคลุมของร่างรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.47, S.D.=0.25) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พัฒนา 2) วัตถุประสงค์ และพัฒนา 5) เงื่อนไขความสำเร็จ (\bar{x} =4.70, S.D.=0.35) รองลงมาคือ พัฒนา 1) หลักการและพัฒนา 4) ผลลัพธ์ (\bar{x} =4.48, S.D.=0.38) และ พัฒนา 3) กระบวนการ (\bar{x} =4.13, S.D.=0.20) น้อยที่สุดในส่วนผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า ความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} =4.50, S.D.=0.20) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พัฒนา 2) วัตถุประสงค์ (\bar{x} =4.70, S.D.=0.35) และพัฒนา 4) ผลลัพธ์ (\bar{x} =4.70, S.D.=0.20) รองลงมาคือ พัฒนา 5) เงื่อนไขความสำเร็จ (\bar{x} =4.63, S.D.=0.11) และพัฒนา 3) กระบวนการ (\bar{x} =4.20, S.D.=0.24) น้อยที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15

3.1 ผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ครูได้รับการนิเทศ ร้อยละ 100 โดยครูดำเนินการ 5 ชั้นเดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 3 วงรอบ ต่อภาคเรียน

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย แสดงผลตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจการใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

รายการ		\bar{x}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	ด้านการสร้างทีม PLC	4.31	0.29	มาก	3
2.	ด้านการค้นหาปัญหาของนักเรียน	4.67	0.38	มากที่สุด	1
3.	ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	4.64	0.40	มากที่สุด	2
4.	ด้านการนำแผนไปใช้และการสังเกตชั้นเรียน	4.28	0.23	มาก	4
5.	ด้านการสะท้อนคิดและสรุปผล	4.14	0.20	มาก	5
ภาพรวม		4.41	0.16	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่าความพึงพอใจการใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.20) เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหาของนักเรียน ($\bar{X}=4.67$, S.D.=0.38) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.40) และด้านการสะท้อนคิดและสรุปผล ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.16) น้อยที่สุด

4. ผลการประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

รายการ		ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	เข้าใจ	4.98	0.14	มากที่สุด	4.57	0.50	มากที่สุด
2.	เข้าถึง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.20	มาก
3.	พัฒนา 1) หลักการ	4.87	0.16	มากที่สุด	4.69	0.31	มากที่สุด
4.	พัฒนา 2) วัตถุประสงค์	4.40	0.30	มาก	4.77	0.27	มากที่สุด
5.	พัฒนา 3) กระบวนการ	4.40	0.27	มาก	4.00	0.03	มาก
6.	พัฒนา 4) ผลลัพธ์	4.61	0.12	มากที่สุด	4.14	0.17	มาก
7.	พัฒนา 5) เงื่อนไขความสำเร็จ	4.86	0.17	มากที่สุด	4.66	0.05	มากที่สุด
ภาพรวม		4.73	0.09	มากที่สุด	4.46	0.11	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า ความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.09) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เข้าถึง ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ เข้าใจ ($\bar{X}=4.98$, S.D.=0.14) และพัฒนา 3) กระบวนการ ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.27) น้อยที่สุด ในส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า ความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.11) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พัฒนา 2) วัตถุประสงค์ ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.27) รองลงมาคือ พัฒนา 1) หลักการ ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.31) และพัฒนา 3) กระบวนการ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.03) น้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มากที่สุด ตามหลักการการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู กล่าวคือ 1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้ บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือ ปฏิบัติจริง ร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิด

กรวย ประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด 2) การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างใน หรืออูฐภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครูเพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในประเทศไทยและต่างประเทศ กล่าวว่า PLC เป็นกลยุทธ์ที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาครู อันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณค่าและมูลค่าของการศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างคนคุณภาพที่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป นอกจากนี้ วศินี รุ่งเรือง และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัย พบว่า ศิลปะการสอนของครู มี 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผล ผู้เรียน และมีแนวทางการส่งเสริมศิลปะการสอนของครู โดยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และพบว่าผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทุกรายการ ซึ่งมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.28 รายการที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.40 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา มีสุข และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) พบว่า PLC ส่งผลต่อนักเรียนไทยใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น เนื่องจากครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านคุณลักษณะ พบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนดีขึ้น ตั้งใจเรียนมากขึ้นเนื่องจากมีครูในห้องหลายคนช่วยติดตามพัฒนาการเรียนรู้และ 3) ด้านสมรรถนะและทักษะอื่น ๆ พบว่าผู้เรียนมีกระบวนการคิดเชิงเหตุผลมากขึ้น กล้าคิดและสะท้อนความคิดของตนเอง ตลอดจนการได้รับรางวัลจากการแข่งขัน การประกวดในงานต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งต่างจากเดิมอย่างชัดเจนอันเป็นผลจากการทำกิจกรรมใน กระบวนการ PLC

อีกทั้งพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบในส่วนผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ครูได้รับการนิเทศ ร้อยละ 100 ซึ่งพัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน (Walk in) และกิจกรรมระบบนิเทศภายในตามแนวคิดของการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional learning community) หรือ PLC ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูโดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลให้เกิดการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรในพื้นที่ทำงานจริงร่วมกัน อย่างมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วม เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพตนเองให้เกิดผลที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีหัวใจสำคัญ คือ การใส่ใจดูแล และรับผิดชอบความสำเร็จของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) รวมถึงดำเนินการตามกระบวนการ 5 ขั้น จำนวน 3 วงรอบในขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรม PLC โค้ชได้แนะนำการถอดบทเรียนที่เกิดขึ้นในแต่ละทีมที่ดำเนินกิจกรรม PLC ครบ 3 วงรอบ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมรับฟังทำให้ได้รับทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีที่เกิดขึ้นกับครูและผู้เรียน รวมทั้งได้รับแนวความคิดใหม่ ๆ ในการใช้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพรรณ อินตะวงศ์ (2565) ที่ศึกษาการพัฒนาครูแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนครุณวิทยา เทศบาลเมืองน่าน (บ้านสวนตาล) พบว่าผู้บริหารมีการชี้แจงทำความเข้าใจต่อรูปแบบการนิเทศอย่างทั่วถึง วางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูผู้สอนสามารถเรียนรู้และศึกษาวิธีการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการนิเทศที่ใช้กระบวนการ PLC ทำให้ครูสื่อสารกันเชิงบวกมากขึ้น การให้คำชี้แนะของเพื่อนครูทำให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันจึงทำให้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ และพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ด้านการสร้างทีม PLC อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษาที่มาร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจ เป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน ร่วมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Louis & Kruse, 1996) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศินี รุ่งเรือง และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู มีความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียน ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า รูปแบบช่วยพัฒนาศิลปะการสอนของครูที่สูงขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น และครูเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน น่าจะเนื่องมาจากการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับเพื่อนครูผู้เชี่ยวชาญภายนอก และผู้บริหาร ทำให้เกิดความกระตือรือร้นและความพยายาม ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แหล่งฝึกที่ใช้ในการพัฒนาครูมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนจริงของครู ครูจึงได้แก้ปัญหาที่แท้จริงในห้องเรียนของตนเอง และการพัฒนาครูมีสื่อที่ดีเอื้อต่อการพัฒนา และวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนามีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้ ช่วยในการติดต่อสื่อสารและพูดคุยในการพัฒนางาน ทำให้เห็นพัฒนาการและการตอบสนองของครูในแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินรูปแบบ พบว่าในภาพรวมมีระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ คือขั้นพัฒนา ด้านกำหนดวัตถุประสงค์ นั่นคือ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 ที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ขั้น 2 เข้าถึง นั่นคือ การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีส่วนร่วม (Collaborative PLC Development) โดย 1) สร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับครูในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การเชื่อมโยงทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานท้องถิ่น และเครือข่ายชุมชน 3) การสร้างช่องทางในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุง ป็องนาทราย (2564) ศึกษาการพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผลการศึกษาความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู พบว่าครูได้ร่วมมือกันทำงานการเรียนการสอน วางแผนการสอนร่วมกัน พูดคุย สะท้อนผลการทำงานในกลุ่มย่อยทุกวันอย่างไม่เป็นทางการ และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดทั้งผลสำเร็จทุกสัปดาห์

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย สรุปรูปแบบ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ การพัฒนาวิชาชีพใน PLC ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือ ปฏิบัติจริง ร่วมกันของสมาชิก ที่เกิดจากความต้องการของครูเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากภายใน สอดคล้องกับหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนา “คน” ดังพระราชดำรัสว่า “ระเบิด จากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก รวมถึงความต้องการจำเป็นของเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามหลักการทรงงาน ในภาพรวมมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการพัฒนาวิชาชีพครู อาศัยกระบวนการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่เน้นให้มีเป้าหมายร่วมกัน พัฒนาและเรียนรู้เป็นทีม และเน้นสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้กับบุคลากร รวมถึงดำเนินการตามกระบวนการ 5 ชั้น จำนวน 3 วนรอบในขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรม PLC ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมรับฟังทำให้ได้รับทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีที่เกิดขึ้นกับครูและนักเรียน รวมทั้งได้รับแนวความคิดใหม่ ๆ ในการใช้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้เกิดการพัฒนารจัดการเรียนรู้ของตน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน ควรประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ สถานศึกษาควรจัดให้มีคณะกรรมการออกนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้รูปแบบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ตามหลักการทรงงานเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารงานสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา*. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ, ปริญญา มีสุข, และอังคณา วงษ์รักษา. (2564). กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในประเทศไทยและต่างประเทศ. *วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และกลยุทธ์การจัดการ*, 8(1), 180–199. <https://kuojs.lib.ku.ac.th/index.php/jems/article/view/3476>
- นวพรรณ อินดีะวงศ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนดรุณวิทยา เทศบาลเมืองน่าน(บ้านสวนตาล). *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 9(3), 426–442. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/259815>
- บำรุง ป้องนาทราย. (2564). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 1(1), 45-60. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JTPLC/article/view/252119>
- ปริญญา มีสุข, อังคณา วงษ์รักษา, และทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ. (2563). *การประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วรรณภา หมวกอิม, สุภาวดี วงษ์สกุล, และสกาวรัตน์ จรุงนันทกาล. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 9(2), 231–242. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/249148>
- วศินี รุ่งเรือง และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(1), 264-282. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/216422
- สุภัทรา สภาพอดด์ และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2564). การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(1), 463-480. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/251086>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dale, E. (1969). *Audiovisual methods in teaching* (3rd ed.). Dryden Press.
- Louis, K. S. & Kruse, S. D. (1996). *Professional and community: Perspectives on reforming urban schools*. Corwin Press.